

[Statsministeren.]

hyggeligt både herhjemme og i samarbejde med vore NATO-partnere. Der kan heri ligge en spire til en mere positiv udvikling i den europæiske situation og dermed også i forholdet mellem Europa og Amerika.

Som det har været omtalt i debatten, har regeringen i Det nordatlantiske Råd bebudet, at udenrigsministeren på NATOs ministermøde i Bruxelles i næste uge vil slå til lyd for, at NATO-landene foruden at løse de praktiske spørgsmål i forbindelse med Frankrigs skridt også tager forholdet mellem øst og vest op til behandling med henblik på afspænding. Udenrigsministeren vil selv gøre yderligere bemærkninger herom i denne debat.

Udviklingen i Østeuropa, såvel i Sovjetunionen som i de andre østeuropæiske lande, bærer præg af, at regeringerne i disse lande er stærkt optaget af at forbedre levevilkårene for deres befolkninger. Hertil behøver de fred. Vi er også vidne til, at der i en række østeuropæiske lande er en udvikling i gang på vej henimod større selvstændighed og større uafhængighed af Sovjetunionen. Jeg tror ikke, man skal gøre sig overdrevne forestillinger om, hvor langt dette vil gå; den selvstændighed, man stræber efter, er i høj grad rettet indad og vil præge den økonomiske udvikling. Udadtil vil i hvert fald i overvejende grad de fleste af disse lande også i en overskuelig fremtid befinde sig på linje med Sovjetunionen.

Fra østeuropæisk side har der gentagne gange været fremsat forslag om en konference om europæisk sikkerhed; senest har Sovjetunionens udenrigsminister ved partikongressen i marts i år og under sit besøg i Rom været inde på sådanne tanker. På baggrund af denne udvikling og disse forslag mener den danske regering, at tiden er inde for NATO-landene til alvorligt at efterprøve mulighederne for at få en dialog i gang imellem øst og vest. Jeg tør ikke være så optimistisk at tro på, at tiden er inde til en hurtig løsning af de fundamentale problemer, men en meningsudveksling, en klarlægelse af standpunkter og en begrundelse for standpunkter, kan betyde et første skridt ad den rigtige vej; det kan vel heller ikke udelukkes, at der kan gøres fremskridt, at man på mindre områder kan gøre fremskridt, som kan medvirke til en gradvis nedbryd-

ning af mistilliden mellem øst og vest. Der kan være tale om øgede forbindelser, flere kontakter, om forholdsregler, som kan forebygge konfliktudbrud, som kan forebygge fejlregninger vedrørende den anden parts hensigter o. s. v. Regeringen anser det for vigtigt, at NATO-landene engagerer sig aktivt i en afspændingspolitik, og at det politiske samarbejde, der er udviklet i NATO, udbygges også med dette formål for øje.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Hr. Poul Hartling gav udtryk for håbet om, at vi kunne få en saglig og rolig debat i de kommende år om NATO-problemerne, og jeg kan sige, at vi fra regeringens side helt og fuldt deler denne forhåbning. Som det sikkert er tingets medlemmer bekendt, har vi fra udenrigsministeriets side i en drøftelse i et folketingsudvalg givet tilsagn om, at vi vil forsøge at fremstille et grundmateriale for en sådan diskussion om NATO-problemerne, så langt som det nu er gør ligt, men det siger sig selv, at med den situation, NATO befinder sig i, og med de problemer, vi står over for, ikke bare på det førstkomende NATO-ministermøde, men i månederne der følger derefter, vil det ikke være muligt at fremstille en saglig redegørelse ført up to date, som på nuværende tidspunkt kan give en afklaring af forudsætningerne for NATOs eksistens under de givne omstændigheder. Alligevel kan det have værdi at få en belysning af, hvorledes udviklingsforløbet har været, hvilke faktorer der førte til NATOs dannelse, til Atlantpagtens vedtagelse, og hvorledes udviklingen har været siden da i de politiske forudsætninger for organisationens virksomhed. Alt det tror jeg det er fornuftigst at man bliver i stand til at diskutere roligt og så vidt muligt lidenskabsløst.

Hr. Poul Hartling, hr. Poul Møller og hr. Niels Westerby var inde på — også øvrige talere strejfede spørgsmålet — det såkaldte initiativ, vi har taget fra dansk side med hensyn til at få fremkaldt en drøftelse på det kommende NATO-ministermøde af de politiske synspunkter, som vi mener NATO bør anlægge over for de store problemer, der ligger bag ved den stadig eksisterende spænding. Det har statsministeren gjort rede for i generelle træk, og jeg har i og for sig ikke